

Stretnutie environmentálnych epidemiológov

Environmentálna epidemiológia je mladou vedeckou disciplínou. Na rozdiel od klasickej epidemiológie *infekčných ochorení* sa zaoberá epidemiológiou *neinfekčných chorôb*. Týka sa to najmä civilizačných ochorení, ako sú kardiovaskulárne, nádorové a alergické ochorenia, poruchy imunitného systému a iné. Ide o epidemiologický výskum hromadne sa vyskytujúcich ochorení neinfekčného typu v istých environmentálnych podmienkach, pričom sa študujú príčinné súvislosti s faktormi životného prostredia, socioekonomickou úrovňou, vzdelaním, životným štýlom a pod. Odbornou základňou je Medzinárodná spoločnosť pre environmentálnu epidemiológiu International Society for Environmental Epidemiology – (ISSE).

V dňoch 24.–27. septembra 1997 sa na zámku v Smoleniciach konalo **Medzinárodné sympóziu o environmentálnej epidemiológii v centrálnej a východnej Európe** – International Symposium on Environmental Epidemiology in Central and Eastern Europe: Critical Issues for Improving Health – pod záštitou Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky. Organizátorom bol International Institute for Rural and Environmental Health in Bratislava and in Iowa City, USA. Tento spoločný ústav bol založený dňa 8. 12. 1995 na pôde Ústavu preventívnej a klinickej medicíny v Bratislave s cieľom postgraduálnej výučby, najmä pre mladých ľudí z našich okolitých štátov. Pri organizovaní sympózia spolupracovala Univerzita v Trnave a Slovenská hygienická spoločnosť. O program sympózia bol veľmi veľký záujem, keďže environmentálna epidemiológia dnes

zasahuje do všetkých disciplín preventívneho lekárstva, najmä v oblasti prevencie nepriaznivých účinkov znečistenia v životnom prostredí a vo vnútornom prostredí budov (vrátane profesionálnej expozície škodlivinám) na zdravie človeka.

Na sympóziu odzneli referáty zamerané na takmer všetky skupiny rizikových faktorov v prostredí: chemické škodliviny, fyzikálne faktory, radiáciu a pod. Nesporným prínosom bola účasť špecialistov zo Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) a Environmental Protection Agency (US EPA), ktorí v úvodných prednáškach oboznámili účastníkov s najnovšími trendmi, resp. nor-

mami v legislatíve ochrany človeka pred poškodením environmentálneho zdravia. Mimoriadne zaujímavá bola sekcia o využití poznatkov molekulovej biológie a genetiky v environmentálnych štúdiách. Odzneli referáty, ktoré demonštrovali využitie genetických markerov pri hodnotení vplyvu chemických látok v pracovnom prostredí i vonkajšom ovzduší. Podobne sa skúma aj úloha chemického znečistenia pri vzniku alergických ochorení, ktorých základným podmieňujúcim faktorom je dedičnosť.

Sympóziu poukázalo na širokú škálu možného využitia poznatkov z rôznych vedných disciplín pre kvalitné environmentálne epidemiologické sledovania, ktoré odkrývajú príčinné súvislosti medzi poškodením zdravia a prostredím. Výsledky takýchto štúdií prispievajú k včasnej diagnostike a prevencii vzniku ochorení.

Eva Reichrtová

Krajiny Severu nesplnili svoj záväzok

Jedným z kľúčových problémov, o ktorých sa diskutovalo na Konferencii OSN o životnom prostredí a rozvoji r. 1992, bolo zvýšenie rozvojovej pomoci (Official Development Assistance – ODA). V čase konania konferencie predstavoval objem tejto pomoci v priemere 0,35 % hrubého domáceho produktu rozvinutých krajín. Rio postavilo ambiocióznny cieľ – zvýšenie na 0,7 %.

Pri príprave dokumentov na 19. mimoriadne zasadanie Valného zhromaždenia (United Nations General Assembly Special Session – UNGASS) sa však potvrdilo, že napriek očakávaniam, objem oficiálnej rozvojovej finančnej pomoci, naopak, poklesol v priemere na

0,25 % hrubého domáceho produktu a je len málo pravdepodobné, že bude v budúcnosti narastať. Ani argument o náraste investícií na financovanie trvalo udržateľného rozvoja zo súkromného sektora nezabránil konštatovaniu, že "krajiny Severu" nesplnili svoj záväzok z Ria.

Avšak vyčlenenie finančných prostriedkov na oficiálnu rozvojovú pomoc je v mnohých donorských krajinách pod veľkým tlakom. Väčšina rozvinutých krajín hľadá možnosti ako skrátiť verejné výdavky, aby znížili vlastný rozpočtový deficit. Osobitne naliehavý je tento problém v krajinách Európskej únie, ktoré sa snažia splniť kritériá na vytvorenie európskej hospodárskej a menovej únie. V do-